

3(47)

РЕГІОНАЛЬНА
БІЗНЕС-ЕКОНОМІКА
ТА УПРАВЛІННЯ

2015

РЕГІОНАЛЬНА БІЗНЕС-ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

науковий, виробничо-практичний журнал

Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія КВ № 9838 від 17.05.2005р.

Журнал внесений до Переліку наукових фахових видань
України

(Додаток 5 до наказу Міністерства освіти і науки України
від 15.04.2014 р. № 455)

Редакційна колегія: Афонін А.С., Білоконний П.Г., Боднар Т.П.,
Бурейко Л.М., Кабаненко В.Ф., Кругляк Б.С., Мартинюк П.С.
(головний редактор) Молчанов П.А., Мороз О.В., Мазур А.Г.,
Погрібний І.Я., Прутська О.О., Тимрієнко І.Ю., Ткаченко І.С.,
Якимчук К.Д., Сташко І.В. (заступник головного редактора),
Макарівчук І.Є. (відповідальний секретар)

Засновник і видавець: Вінницький фінансово-економічний
університет

Адреса редакції: вул. Пирогова 71а, кім. 301
м. Вінниця, 21037, Україна
Телефон/факс: 8 (0432) 53-47-27, 50-55-51

Рекомендовано до друку Вченою радою
Вінницького фінансово-економічного університету
Протокол № 3 від 10 листопада 2015 року

Відповідальність за підбір та викладення фактів у підписаних статтях несуть
самі автори. Висловлені у цих статтях думки можуть не співпадати з точкою
зору редакційної колегії і не накладають на неї ніяких зобов'язань.

Формат 70x100x 1/16 Папір офсетний. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 8,8. Наклад 100 прим.
Замовлення № 630

Віддруковано в друкарні ТОВ „Вінпрінт”
тел.: 8 (0432) 55-49-47 м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 82

© Вінницький фінансово-економічний університет

Вінницький
РЕГІОН

Науковий, виробничо-практичний

ВСТУП.....

САРАНА Л.
привабливості
СОЕЧУК С.І.
БОКОВЕЦЬ І.
управління.....

ДРАБАНІЧ А.
ПАТ «Ощадбанк»
ПОГОРЕЛЕНКО
забезпечення
ТРУСОВА Н.
контексті розробки
ГУДЗЕНКО Н.
КРИШТАЛЬ П.

ЮРЧИШЕНА
стратегії та підприємств
ДРАБАНІЧ І.
активами підприємств
ПЕТРЕНКО
непередбачувані
особи .....
ЗАРЕМБА Є.
ОДІНЦОВА
конкурентоспроможності
ЛІНТУР І.В.
системи бюджетування
РАДІОНОВА
засобів.....
МИХАЛЬЧИК
БІЛЯЧЕНКО
проблеми і шляхи їх вирішення

УПРАВЛІННЯ

ДЖОШІ О.І.
БОКОВЕЦЬ І.
управління підприємствами
Реферати наукових праць
ДО ВІДОМА

Вінницький фінансово-економічний університет
РЕГІОНАЛЬНА БІЗНЕС-ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

Науковий, виробничо -
практичний журнал

№ 3(47),
вересень, 2015 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	
Теорія та механізм регулювання регіональної економіки	
САРАНА Л.А. Дослідження методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості регіонального підприємства.....	3
СОБЧУК С.І. Теоретичні засади формування бюджетної політики.....	10
БОКОВЕЦЬ В.В. Теоретичні засади визначення функцій корпоративного управління.....	16
Форми організації бізнесу, менеджменту і виробництва	
ДРАБАНІЧ А.В., ПИЛИПЕНКО А. Оцінка та нарощування ресурсного потенціалу ПАТ «Ощадбанку».....	23
ПОГОРЕЛЕНКО Н.П. Класифікаційні ознаки ранжування інструментарію із забезпечення стабільності банківської системи	30
ТРУСОВА Н.В. Системоорієнтовні сигнали прогнозування фінансового потенціалу в контексті розвитку агробізнесу в Україні	39
ГУДЗЕНКО Н.М. Економічна сутність категорії «дохід».....	45
КРИШТАЛЬ Г.О. Трансформація системи ризик менеджменту в банківській діяльності	50
Бізнес-економіка, фінанси, облік і аудит	
ЮРЧИШЕНА Л.В, МАКСИМЧУК Д.В. Методика розробки оптимальної фінансової стратегії та її апробація.....	56
ДРАБАНІЧ А.В., ЛЕЩЕНКО В.В. Теоретичні аспекти управління оборотними активами підприємства	63
ПЕТРЕНКО Н.І., МАЦЕНКО Л.Ф. Контроль непередбачених активів та непередбачених зобов'язань за умов спільної діяльності без створення юридичної особи	72
ЗАРЕМБА Є.М. Етимологія поняття грошових потоків.....	79
ОДІНЦОВА Н.Г. Перспективні банківські послуги як основа забезпечення конкурентоспроможності банківських установ.....	88
ЛІНТУР І.В., ДОРОГІ М. Методологічно-організаційні проблеми впровадження системи бюджетування в комерційному банку.....	96
РАДІОНОВА Н.Й., БУНДА О.М. Удосконалення методології аудиту основних засобів.....	100
МИХАЛЬЧИШИНА Л.Г. Цінні папери як об'єкт бухгалтерського обліку.....	111
БІЛЯЧЕНКО О.Л. Оцінка програмного забезпечення в бухгалтерському обліку: проблеми і напрями вирішення.....	115
Управління бізнесом і соціальним прогресом у регіоні	
ДЖОШІ О.І. Оцінка якості часового ряду народжуваності Рівненської області.....	125
БОКОВЕЦЬ В.В., ПАЛАГОВИЧ К., МАЗНІЦЬКА Г. Підвищення ефективності управління підприємством в умовах формування ринку.....	131
Реферати наукових статей журналу.....	137
ДО ВІДОМА АВТОРІВ.....	150

УДК: 657

МИХАЛЬЧИШИНА Лариса Гаврилівна,

кандидат економічних наук, доцент

ЦІННІ ПАПЕРИ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Розкривається сутність обліку цінних паперів їх класифікація, що використовується для ведення бухгалтерського обліку.

Ключові слова. цінні папери, ринок цінних паперів, основні цінні папери, похідні цінні папери.

Essence Securities account the classification used for accounting.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Цінні папери є найважливішими складовими, які забезпечують ефективне функціонування всього ринкового механізму. Сьогодні у світі немає єдиного чіткого, всіма визнаного визначення цінних паперів. Існує велика кількість точок зору на те, що таке цінні папери, серед них: документи, які є титулом власності, або правом на отримання доходу; поняття, що включає акції, облігації та інші свідчення про заборгованість; документи, які є вимогами до реальних (фізичних) активів.

Аналіз досліджень і публікацій. Загальні проблеми теорії і практики управління, обліку та аналізу операцій з цінними паперами отримали висвітлення в працях вітчизняних вчених А.І. Басова, Ф.Ф. Бутинця, В.А. Галанова, О.П. Жука, А.А. Ісасва, І.І. Пилипенка, В.М. Посполітак, О.М. Мозгового, І.В. Орлова, Я. Комаринського, І. Яремчук та інші.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та удосконаленні практичних аспектів бухгалтерського обліку цінних паперів.

Виклад основного матеріалу дослідження із обґрунтуванням одержаних результатів. Для цілей бухгалтерського обліку слід розглядати цінні папери як: актив – засіб обігу на ринку; зобов'язання – засіб платежу, а також право, яке можна реалізувати або перетворити на об'єкт продажу для отримання доходу (рис. 1.).

Поява нових фінансових інструментів викликала потребу у визначенні ознак, за якими їх можна було б віднести до складу цінних паперів. Економіко-правовий зміст цінного паперу та дослідження передумов виникнення операцій з ними дозволили визначити наступні ознаки цінних паперів:

- фіксують суспільно-значущі права, що мають грошову оцінку;
- приносять разовий чи постійний дохід (дивіденди, відсотки, маржу);
- в основі мають певний тип активу (товари, грошові кошти, цінні папери, сукупні активи підприємства);
- обертаються на ринку цінних паперів, переходять від одного власника до іншого шляхом купівлі-продажу, обміну, дарування, спадкування;
- права, що впливають з цінних паперів, реалізуються тільки при їх пред'явленні.

Рис. 1. Порівняльний аспект економічної та облікової інтерпретації «цінні папери» [1, с. 77]

Як будь-який товар, цінні папери схильні кон'юнктурним впливам ринку, комерційного ризику, ризику неплатоспроможності клієнта і т.д. і відповідно до коливання їх вартості. Але на відміну від звичайного товару вартість цінних паперів знаходиться під комплексним впливом ринків: не тільки кон'юнктури ринку цінних паперів, але і кон'юнктури ринку конкретних товарів. Наприклад, коливання світових цін на нафту позначається на курсі акцій нафтових компаній і т.д.

Цінні папери – це до того ж і інструмент страхування від всіляких ризиків у процесі комерційної діяльності, коли партнери при укладенні договорів купівлі-продажу вибирають найбільш прийнятні варіанти розрахунків за товари, роботи і послуги. Перш за все, це відноситься до операцій з тривалим терміном виконання замовлення, хоча з таким же успіхом вони застосовуються і при укладанні звичайних договорів купівлі-продажу.

Процес розміщення грошей в акції, облігації, інші цінні папери, а також пайової участі в інших підприємствах називається фінансовим вкладенням, або інвестицією. В активах підприємства виділяють короткострокові (до року) і довгострокові (строком більше року) фінансові вкладення. Особи, що

вкладають кошти в зазначені активи – інвестори, а особи, що випускають цінні папери – емітенти.

Цінні папери знаходяться в обігу у таких сферах діяльності, як брокерська, депозитарна, реєстраторська, трастова, клірингова, консультаційна та інших. Вони виступають як економічна та юридична категорії, є інструментом залучення коштів, об'єктом вкладання фінансових ресурсів, мають вільний характер переходу від одного власника до іншого, не обмежені в обігу, поділяються на два великих класи – основні і похідні [2, с. 344].

Основні цінні папери – це цінні папери, в основі яких лежать майнові права на будь-який актив (товар, гроші, капітал, майно, різні ресурси та ін.). До основних відносяться акції, облигації, векселі, інвестиційні сертифікати та інші поширені цінні папери, які називають базовими активами.

Відповідно до Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» похідні цінні папери – це цінні папери, механізм випуску і обігу яких пов'язаний з правом на придбання чи продаж протягом терміну, визначеного договором (контрактом), цінних паперів, інших фінансових та/або товарних ресурсів [4]. Як базисні активи можна розглядати товари (зерно, м'ясо, нафту, золото тощо), традиційні цінні папери (акції та облигації). До похідних цінних паперів належать варанти, опціони, ф'ючерси тощо.

В основу класифікації цінних паперів, яка використовується в практиці бухгалтерського обліку, повинні бути покладені ознаки, які визначають особливості відображення операцій з цінним паперами в облікових регістрах і забезпечують адекватність прийняття управлінських рішень.

Для ведення бухгалтерського обліку пропонується наступна класифікація цінних паперів (рис. 2.).

Застосування наведеної класифікації забезпечує достатній рівень аналітичності обліку та його достовірності, дозволяє оперативно підготувати інформацію в будь-якому розрізі для потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Відповідно до чинного Закону, цінні папери за порядком їх розміщення (видачі) поділяються на емісійні та неемісійні.

Незважаючи на різноманітність цінних паперів і чисельність їх видів, будь-який цінний папір характеризується трьома універсальними ознаками:

- 1) підтверджує зобов'язання емітента перед інвестором;
- 2) права інвестора на володіння цінним папером не повинні підтверджуватися будь-яким іншим документом;
- 3) для передачі прав власності на цінний папір достатньо внести ім'я нового власника до реєстру акціонерів у реєстратора або депозитарія.

Рис. 2. Класифікація цінних паперів для цілей ведення бухгалтерського обліку [3, с. 418]

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, цінні папери класифікуються за рядом різних ознак, які виражають спосіб вираження прав, а також метод відображення операцій з ними в бухгалтерському обліку. В основу класифікації цінних паперів, яка використовується в практиці бухгалтерського обліку, слід покласти ознаки, які визначають особливості

відображення операцій з цінним паперами в облікових регістрах і забезпечують адекватність ухвалення управлінських рішень.

Список використаних джерел та літератури:

1. Воробець Т.І. Економічна сутність фінансового інвестування на фондовому ринку України / Т.І. Воробець // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. — 2011. — № 2 (11). — С. 72—77.
2. Еш С.М. Фінансовий ринок [Текст] / С.М. Еш; — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 528 с.
3. Єндовицький Д.А. Облік цінних паперів: Підручник / Єндовицький Д.А., Ішкова Н.А. — К.: Вид. центр «Академія», 2006. — 614с.
4. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=2&nreg=448%2F96-%E2%F0>.
5. Самець С.М. Місце і значення ринку цінних паперів у сучасній економіці України Науковий вісник НЛТУ України. — 2010, — Вип. 20.14 С. 244-252

УДК: 657.421.3

БІЛЯЧЕНКО Олена Леонідівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту

ОЦІНКА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ: ПРОБЛЕМИ І НАПРЯМИ ВИРІШЕННЯ

Розглянуто існуючі економічні методи та облікові підходи до оцінки активів, на основі чого рекомендовано та обґрунтовано переважність застосування даних методів для оцінки програмного забезпечення в бухгалтерському обліку
Ключові слова: оцінка програмного забезпечення, економічні підходи до оцінки програмного забезпечення, оцінка програмного забезпечення в бухгалтерському обліку

Existing economic accounting methods and approaches to the valuation of assets, based on what is recommended and reasonably perezvazhnist use these methods for estimating software accounting

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Все більша "інтелектуалізація" економіки, що проявляється через зростання швидкості і масштабів технологічних змін, поширення інформаційних технологій, розповсюдження практики поглинання одних підприємств іншими, ускладнення та інтеграція фінансового ринку, призводить до зростання частки нематеріальних активів, в тому числі програмного забезпечення, у складі ресурсів підприємства. Постійне зростання уваги до правового захисту та облікового відображення програмного забезпечення зумовлено тим, що програмне забезпечення стає необхідною умовою стійкого становища підприємства на ринку, фактором його конкурентоспроможності. В той же час, нерозробленість методичних положень з бухгалтерського обліку програмного забезпечення не дозволяє